

Slovenski dom

Štev. 35

V Ljubljani, torek 13. februarja 1940

Leto V

Napovedi o spremembah vojnega političnega položaja na evropskem severu zaradi finskega izgleda:

Obrambna zveza med Estonsko in Letonsko za odpor proti Sovjetom

Posveti vrhovnih poveljnikov estonske in letonske vojske

Helsinki, 13. februarja. o. Finski krogi z izredno pozornostjo spremljajo razvoj vojaških in političnih dogodkov ob južni obali Finskega zaliva. Ta razvoj dobiva poseben pomen z obiskom vrhovnega poveljnika letonske vojske Bercinsa, katerega je povabil v Tallin vrhovni poveljnik estonske armade general Laidoner. Posveti obeh poveljnikov veljajo tesnejšemu obrambnemu sodelovanju med Estonko in Letonsko.

Finski krogi so prepričani, da bosta Estonka in Letonska odsej odbili vsako zahtevo Sovjetov po razširitvi ali učinkovitejšem izkoriščanju vojaških oporišč na njunem ozemlju. Zelo verjetno je, da bo prišlo med baltičskimi državami in med Sovjetsko Rusijo do nove krize, kar se da sklepati tudi iz besedi letonskega predsednika Umanisa, ki je javno izjavil, da bo vse letonsko ljudstvo kot en mož prišlo za orožje takoj, če bi bilo to zaradi zunanje nevarnosti potrebno. Umanis je govoril po radiu o novem letonskem obrambnem programu in dejal, da se je treba pripraviti v bližnji bodočnosti na velike žrtve in da mora biti poskrbljeno vse za primer, če bi država nenadno poklicala ljudstvo pod orožje. Umanis je v govoru dal prebivalstvu tudi natančna navodila, kaj mora vsak vojaški obveznik imeti pripravljeno za morebitni vpoklic. Umanis je svoj govor zaključil z besedami: »Ne bi vam govoril tega, če bi položaj ne bil v tem trenutku tako resen.«

Finski listi o teh značilnih stvareh obširno razpravljajo in poudarjajo, da je iz vseh priprav na Estonkem in Letonskem razvidno, da se bosta ti državi uprli sovjetskemu pritisku, kateremu sta morali odnehati preteklo jesen iz praznega strahu pred namišljeno močjo rdeče vojske. Ko pa je estonsko in letonsko prebivalstvo na lastne oči videlo, kakšna je ta vojska in kako majhna je njena udarna sila in ko so to spoznanje potrdili še sovjetski neuspehi na Finskem, je med ljudstvom začelo vreti. Vedno glasneje se sliši zahteva, naj Estonka in Letonska vržeta raz seboj sovjetski jarem, ki sta ga sprejeli iz strahu ter si spet priborita neodvisnost.

Finski listi vidijo v teh dogodkih znamenje, da morda ni daleč čas, ko Finska ne

bo sama v boju, marveč se ji bodo pridružile še druge male države ter začele obračunavati z boljševiki, ki velike države tega ne morajo. Riga, 13. febr. Letonski zunanji minister Munters je govorec o izseljevanju Nemcev iz Letonske poudaril, da je nemško-letonski dogovor o izseljevanju znatno pripomogel k ohranitvi prijateljskega

razmerja med obema državama in vladama. Munters je dalje poudaril načela letonske zunanje politike, ki hoče zavarovati Letonski narodno neodvisnost. Če bo treba, je rekel Munters, bo letonski narod prispeval vse zahtevane žrtve za svojo neodvisnost. Letonski narod je pripravljen za vsako morebitnost, ki mu jo utegne bodočnost prinesiti.

570.000 tisoč Francozov in Angležev pripravljenih na bližnjem Vzhodu za morebitni napad čez Kavkaz in Balkan

Carigrad, 13. febr. o. S prihodom 30.000 Avstralcev in Novozelancev, ki so se včeraj izkrcali v Egiptu, je angleško-francoska armada na bližnjem Vzhodu narasla na 570.000 mož. Od tega je 200.000 angleških vojakov v Egiptu, Palestini in na Cipru, organiziranih povečini v motoriziranih oddelkih, 30.000 pa francoskih čet v Siriji, med njimi nekatere najboljše enice francoske vojske (divizija tujske legije, ter divizije alžirskih in senegalskih strelcev). To število naglo raste zaradi neprestanega dovoza novih čet in se mu bodo pridružili še bivši poljski vojaki iz Romunije in Madžarske.

Razen tega mislijo Angleži v kratkem mobilizirati 100.000 palestinskih Arabcev in 40.000 Judov. Če bo potrebno, bodo lahko pomnožili vojsko na bližnjem Vzhodu tako, da bo štela milijon 500.000 mož. Zdi se, da se bo zgodilo do konca pomladi.

Namen te vojske je biti pripravljena za morebitni angleško-francoski naskok proti Rusiji v petrolejskem ozemlju na Kavkazu, s čimer bi bile Sovjetom in Nemcem odrezane pogosne možnosti za nadaljnjo vojno ali pa za morebitni zavezniški napad na Nemčijo - in sicer z romunskega ozemlja proti poljski Ukrajini.

Možat govor finskega zunanjega ministra:

Finska ni prosila nikogar za mirovno posredovanje

Finci zavračajo vse vesti o sovjetskih uspehih v Kareliji

Helsinki, 13. februarja. Stefani. Finska javnost v celoti odobrava včerajšnji govor finskega zunanjega ministra Tannerja, ki je zanikal vesti, da je Finska prosila posredovanja katere koli države za sklenitev miru s Sovjetsko Rusijo. Splošno prevladuje mnenje, da bo Finska sprejela mirovna pogajanja samo tedaj, če ne pojde za nedotakljivost njene ozemlja.

London, 13. febr. o. Londonski radio poroča,

da so Sovjeti zbrali v bližini Summe več divizij, ki neprestano napadajo finske utrdbe. Računajo, da je na tem delu od 30 do 50 tisoč sovjetskih vojakov. Vsi napadi so pod varstvom topniškega ognja in letalstva. Kljub temu pa sovjetskim četam ni uspelo, da bi zavzeli kakšne važnejše strateške točke, ki so v okolici Summe. Finci poročajo, da so v zadnjih 24 urah Sovjeti izgubili nad 1000 ljudi in 73 tankov od 150, ki so stopili v akcijo na tem delu bojišča. Na severu zaradi snežnih zametov ni prišlo do pomembnejših bitk, in tudi sovjetska letala niso bila tako aktivna. Bombardirala so le nekatere finske postojanke.

Finsko vrhovno poveljstvo zavrača vse sovjetske vesti o nekanih uspehih v Kareliji.

Finsko vojno poročilo pravi, da so sovjetski napadi v Karelijski ožini včeraj nadaljevali. Najhujši napad je bil vzhodno od Summe pri Tajpali. Vsi napadi so bili odbiti. Severozahodno od Ladoškega jezera je bila uničena ena sovjetska kolona, v kateri je bilo 70 vozil. Na kopnem je trajal živahen ogenj sovjetskih topov. Napadov pehote ni bilo. Pri Ajtojkiju so finske čete odbile sovjetski oddelek, ki je izvršil napad. Finske letalske sile so izvedle ogledniške polete ter bombne napade v ozadiju sovjetskega bojišča, sovjetska letala pa so bombardirala na bojiščih.

V finskih tovarnah popravljajo sedaj 200 sovjetskih topov, ki so jih Finci zaplenili, to so topovi proti tankom. Te tovarne je obiskala delegacija švedskih kovinarjev, ki se nahaja sedaj na Finskem. Po njihovem mnenju so Sovjeti topove zelo slabo čistili, dali pa se bod popraviti.

Sovjetske čete izvajajo velik pritisk na Mannerheimovo črto. Izve se, da imajo za četami Sovjeti pripravljene strojne, s katerimi bodo streljali na one, ki ne bi hoteli napadati. Na bojišču so se pojavili 72 ton težki tanki, ki imajo tri stolpe za topove. Fincem se je posrečilo uničiti že več tankov. Udeleževanje sovjetskega letalstva je bilo na vseh bojiščih včeraj slabo.

Moskva, 13. februarja. o. Sovjetsko vojno poročilo pravi, da so včeraj na finskem bojišču »čistili«. V Kareliji je sovjetskim četam uspelo, zavzeti 32 finskih utrd, od katerih je 12 utrd s topništvom, ki je vgrajeno v betonu. V zadnjih treh dneh je pustil sovažnik na bojišču 230 strojníc in 32 topov. Zaradi slabega vremena sovjetski bombniki niso bombardirali finskih vojaških objektov, pač pa so samo letala na Finsko ogledniška letala.

Glavni odbor švicarske socialistične stranke je s posebno resolucijo obsodil sovjetski napad na demokratično finsko državo kot napad na delavski in socialistični narod.

Vse komunistične organizacije bodo v kratkem razpustili v Belgiji na splošno zahtevo vse javnosti, ker se vedno bolj kaže, da so komunisti - kakor pri nas in povsod - v službi tistih držav, ki ogrožajo belgijsko neodvisnost. Delavstvo v poljskem Lvovu je začelo stavkati, ker je sovjetska vojska izpraznila vse zaloge živil zaradi česar je v mestu nastopil glad.

Nova trgovska pogodba med Nemčijo in Sovjeti bo danes podpisana

Berlin, 14. febr. m. Iz vladnih krogov poročajo, da so se srečno zaključila pogajanja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo za sklenitev gospodarskega sporazuma. Vsebinsko sporazum bodo objavili bržkone danes popoldne. Sporazum bo danes podpisan v Moskvi in sicer ga bo za Nemčijo podpisal izredni veleposlanik dr. Ritter. Po tej pogodbi se

Vesti 13. februarja

Nemška podmornica je potopila 5800 tonski holandski parnik »Burgerlyk«. To je četrti holandski veliki parnik, ki je bil potopljen brez zalog. Parnik je vozil iz Holandije v Združene države.

Italijanski vrhovni obrambni svet je pod Mussolinijevim predsedstvom včeraj nadaljeval seje. Švedske oblasti nadaljujejo s preiskavami in aretacijami komunistov in so pozapre večino komunističnih voditeljev. Vse bodo sojeni zaradi vohunstva na korist Sovjetske Rusije. Policija zdaj z vso vmeno išče tajno komunistično radijsko postajo, ki daje Moskvi podatke o premikanju švedske vojske. Spet ena mala država, ki je prišla do spoznanja, da je komunizem v službi sovražnikov malih narodov.

Poljsko poslanstvo pri sv. Stoli bo v kratkem izdalo tri knjige o političnem, gospodarskem, verskem in socialnem položaju v poljskih pokrajinah, ki sta jih zasedli Nemčija in Rusija. Nov - četrti - val mraza je zajel Madžarsko, kjer je temperatura povsod padla na 15-20 stopinj pod ničlo. Veliko ljudi je zmrznilo. Severni predeli države so zaradi zametov odrezani od prestolnice.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je poslal brzojavne čestitke japonskemu cesarju ob obletnici ustanovitve japonskega cesarstva. V tej brzojavki vidijo znamenje za morebitno izboljšanje trgovskih in političnih odnošajev med obema državama.

Snočnje poročilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi, da ni bilo včeraj nobenih posebnih dogodkov.

Za vrnitev Gibraltara in Tangerja Španiji se je začelo močno zavzemati nemško časopisje čes, da ti dve postojanki Španije prizadeta kot stebri evropskega političnega ravnesja.

Anglija bo Turčiji in Romuniji pomagala ob vsakem napadu, naj pride s katerekoli strani, ker je tako obljubila. Potem bo Malta postala središče za vodstvo angleških vojnih operacij, je govoril angleški guverner na Malti včeraj malteški duhovščini.

Nemška vlada je dala izdelati pri družbi Ufa dva velika propagandna filma proti Angliji. Ta dva filma bosta odgovor na uspeh angleškega propagandnega dela »Lev ima peroti« in ameriškega filma »Izpovedi narodnosocialističnega vohuna«.

Naš trgovinski minister dr. Andres je včeraj sprejel italijanskega poslanika Indelija in se z njim posvetoval o trgovinski izmenjavi.

Nemški guverner v zasedeni Poljski je izdal uredbu, ki določa plače za poljske delavce zaposlene v nemških in drugih podjetjih.

Poljski zunanji minister Zaleski je imel zadnje dni v Londonu sestanke s predsednikom angleške vlade Chamberlainom, zunanjim ministrom Halifaxom in drugimi vodilnimi osebnostmi.

Če bo hotela Anglija poslati v prve boje črte milijon mož, t. j. 50 divizij, bo morala izdelati vsaj 100.000 motornih vozil, pravijo angleški listi, ko razpravljajo o preureditvi angleškega gospodarstva in industrije zaradi vojnih potreb.

Na angleški tovarni ladji »Tintern Abbey«, ki je vozila žito iz bolgarskega pristanišča Burgasa je prišlo po odhodu do eksplozije. Preiskava je ugotovila, da je bil peklenski stroj položen med nakladanjem žita in da so ga položili komunisti, ki delajo po nalogu angleških sovražnikov.

V prvih štirih mesecih sedanje vojne se je izvoz ameriškega petroleja povečal za 8% v primeri z istim časom lanskega leta.

Holandski katoličani so priredili v nedeljo veliko manifestacijo za mir, katere se je udeležilo 25.000 ljudi.

Bolgarska javnost se poslavlja od jugoslovanskega poslanika v Sofiji

Sofija, 13. febr. Ugledni dnevnik »Dnes« priobčuje ob odhodu jugoslovanskega poslanika Jurishta članek, v katerem pravi: V štirih letih Jurishtevega službovanja v Sofiji smo dosegli krono pri urejanju razmerja med obema državama in ustvarili zgodovinski pakt o miru in večnem prijateljstvu, pakt, čigar obletnico smo pred kratkim slavili. Jurishtevo službovanje v Sofiji bo ostalo v spominu kot doba najodkritostnejšega prijateljstva med balkanskimi sosedomi. Nedvomno je ta srečni razvoj razmerja med obema državama v znatni meri sad osebnih vrlin odhajajočega poslanika, ki mu bodo bolgarska prestolnica in prijatelji jugoslovansko-bolgarskega zblizanja ohranili najlepši spomin. Z veseljem je treba ugotoviti, da je bila Jugoslavija počenjski z Vukčevićem, Cincar-Markovićem in Momčilo Jurishtem zastopana v Sofiji s sposobnimi in spretnimi diplomati, ki so neomajno zastopali smer zblizanja in sporazuma, za kar se je zavzela bolgarska vlada, dokler ni prišlo do 24. januarja 1937. Ko se bomo čez nekaj dni poslovili od Jurishta, odhajajočega na novo mesto, mu želimo z bratskimi prijateljskimi čustvi novih uspehov v njegovi karieri. Ko odhaja po več kot štirih letih službovanja med nami, zapušča Jurisht svojemu nasledniku Milanoviču dobro zapuščino, skrbno negovanih čustev in razumevanja za skupne koristi balkanskih Slovanov.

Sovjeti obvezujejo dobavljati Nemčiji velike količine živeža in vojnega materiala.

Nova trgovska pogodba med Nemčijo in Sovjeti je ne le velik gospodarski, marveč tudi pomemben politični dogodek, ki bo nedvomno pripomogel do novega razvoja političnih dogodkov v sedanjih vojni in lahko tudi povzročil odkrit nastop Anglije in Francije proti Sovjetom.

Politično poročilo iz Belgrada

Belgrad, 13. febr. m. Kakor v Belgradu so bile tudi v drugih večjih krajih po Srbiji včeraj radikalne prireditve in zabave. Od povsod poročajo, da so bile te zabave obilno obiskane. V Belgradu je vodstvo krajevnih odborov z glavnim odborom JRZ organiziralo včeraj tako zabavo v prostorih glavnega odbora stranke v Dečanski ulici. Zaradi velikega obiska so najeli še prostore v Obrtniškem domu, ki so bili tudi polni. Na zabavo je prišel v Dečansko ulico tudi predsednik stranke in predsednik vlade Dragiša Cvetković v družbi ministra dr. Miha Kreka. Med gosti pri zabavi je bil od članov glavnega odbora stranke tudi senator Franc

Smodej. Predsednika Dragiša Cvetkovića je pozdravil predsednik belgrajskega odbora JRZ senator dr. Jovan Radonić, nakar se je Cvetković zahvalil s krajšim govorom. Nato je Cvetković odšel v Obrtniški dom, kjer ga je pozdravil I. podpredsednik krajevnih organizacij JRZ Jevremović. Predsednik Cvetković je imel daljši govor, v katerem je vabil vse navzoče, naj se še tesneje oklenejo stranke. Odločno je zavračal vse govornice o krizi stranke JRZ. Stranka ima lep program, lepo preteklost in veliko izvedeno delo za seboj. Zato ne more taka stranka misliti na konec, temveč samo na razširitev.

Iz Belgrada se je predsednik Dragiša Cvetković odpravil v družbi ministra dr. Miha Kreka v Novi Sad, kjer je imela tamkajšnja organizacija stranke svojo zabavo.

V Belgradu pa so včeraj zvečer imeli zabavo tudi pristaši glavnega odbora radikalov. Zabava je bila precej dobro obiskana, vendar pa je bilo videti za mizami zgolj postarane ljudi. Med njimi je sedel tudi reprezentant slovenskih radikalov, »čistokrvni« radikal, petomajski ban dr. Dinko Puc, ki se je včeraj pripeljal v Belgrad in imel krajši razgovor s podpredsednikom glavnega odbora Mišom Trifunovićem. Pri tej zabavi so bili tudi nekateri demokrati, med njimi Boka Vlajić. Somišljeniki pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića pa so imeli svojo zabavo v hotelu »Bristol«.

Belgrad, 13. februarja. m. Demokratski prvak Milan Grol se je včeraj odpravil v Vojvodino in priredil več sestankov s svojimi somišljeniki v severnih vojvodinskih krajih. Grol skuša v teh krajih oživiti stare organizacije demokratske stranke. Včeraj popoldne pa je prišel v Novi Sad in imel sestanke s bivšimi demokrati. Grol je nad dve uri govoril in poudarjal, da je Vojvodina srbska in bo taka tudi ostala.

Belgrad, 13. februarja. m. Današnje »Vreme« prinaša razgovor svojega nižkega dopisnika s predsednikom radikalnega glavnega odbora Acom Stanoevićem. Aca Stanoević je v kratkem razgovoru poudaril, da vodi neposredna pogajanja s predsednikom vlade Dragišom Cvetkovićem, pa zaenkrat še ne more o tem vprašanju ničesar točnega govoriti ali celo kaj konkretnega povedati.

Včeraj se je pri Acu Stanoeviću oglašil tudi bivši poslanec Mita Dimitrijević.

Vesti o posvetih pri kanclerju Hitlerju

Berlin, 13. februarja. AA. DNB: »Daily Telegraph« je prinesel vest, da je imel Hitler te dni v kanclerski palači važno konferenco z maršalom Göringom in generaloma Keittom in Brauchissem. V poklicanih krogih izjavljajo, da je vest popolnoma izmišljena kakor so izmišljene tudi mnoge druge vesti britanskega tiska. Prav ta dan, o katerem trdi londonski list, da je bila omenjena konferenca, Hitlerja sploh ni bilo v Berlinu.

„Jutro“ obsojeno

Ljubljana, 13. februarja. o. Pred današnjo sejo banskega sveta je ban dr. Natlačen imel naslednji nagovor:

»Preden preidemo k nadaljevanju razprave, vas gg. člani banskega sveta prosim, da mi dovolite kratko pripombo.«

Sejam banskega sveta prisostvujejo tudi časnikarji. Na naše seje prihajajo zaradi tega, da bi svoje bralce in vso našo javnost obveščali o našem delu. Gotovo ne bi hoteli niti najmanj podcenjevati tega dela. Hvaležni smo časnikarjem in časopisom, ki tudi v tem pogledu vestno in pošteno obveščajo javnost. Toda gg. člani banskega sveta, mislim, da soglašate z menoj ako pravim, da mora biti ta obveščevalna služba, če naj ima sploh kakšno objektivno vrednost, lojalna in poštena. Vsi ste slišali včeraj mojo uvodno besedo. Dobili ste v roke besedilo tega mojega govora. Tudi poročevalci časopisov so dobili v roke besedilo tega govora. Ako pa primerjam to, kar sem vam govoril s tega mesta o komunizmu, z onim, kar poroča danes dnevnik »Jutro« op. ur.) mi boste gotovo vsi priznali, da je to poročilo prava potvorba mojega govora.

Ugotavljam to dejstvo s tega mesta z odkritostnim obžalovanjem, tem bolj ker želim, da bi bili v boju zoper komunizem vsi složni. Hkratu pa apeliram na gg. časnikarje, naj se potrudijo, da bodo njihova poročila o delu v tej zbornici vse-skozi lojalna in pravilna.

K tej javni in uradni obsodbi »Jutra«, ko je v včerajšnji debati poročalo v komunističnem smislu, pripominjamo, da tako poročanje popolnoma odgovarja politični taktiki Kramerjevega tabora, ki ne le vzdržuje, marveč tudi vedno bolj odkrito poudarja svoje zveze s komunizmom. V našem listu smo dokazali, da se okrog kramerjevske kulturne revije »Ljubljanski Zvon« zbira eno jedro slovenskega kulturnega boljševizma. »Jutro« je te levčarje ter njihovo razdiralno delo v slovenski kulturi ponovno branilo in umolknilo šele, ko smo mu postregli z imeni. Ko je naš list obsodil dejstvo, da je bila mestna literarna nagrada podeljena propagandističnemu romanu izrazitega komuniste, je bilo »Jutro« prvo, ki je hitelo delo, pisca in podelitelje nagrade braniti.

Kako bi bilo vse to mogoče, če bi zveze med kramerjevci, »Jutrom« in komunizmom ne bilo?

Od tu in tam

Izredno zabavna komedija iz veselega voljaškega življenja

Gustav Fröhlich kot mlad, galanten
huzarski oficir, nadalje Camilla
Horn, Tiber Halmay in Huszar
Puffy. — Glasba: Paul Abraham

Čardaš-Kavalirji

KINO UNION, tel. 22-21 — Ob 16., 19. in 21. uri

»N' mav čez izaro«

Slovinci se oglašajo z zapadne fronte

»Kor. Slov.« ponatiskuje pismo slovenskih fantov, ki se nahajajo na zapadni fronti. Med drugim pišejo: »Dragi Slovenci! Sprejmi srčne pozdrave od rojakov, ki tukaj na zapadni fronti čuvamo mir in blagor domovine. Če te zanima, dragi moj Slovenec, kaj me je nagnilo, da sem segel po peresu, vedi: dokazati hočemo, da se tudi tukaj zavedamo, da smo sinovi slovenskega naroda. V svojo zeleno obleko zvesto služimo domovini, a z isto zvestobo čuvamo tudi dragocene svetinje, ki smo jih podedovali od svojih prednikov — materino govornico in svojo narodno zavest. Kar smo sprejeli od svojih očetov, hočemo ohraniti tudi svojim potomcem!«

Težave v slovenskem kulturnem udejstvovanju

Na tem mestu je bilo že večkrat poudarjeno, da so občni zbori slovenskih kulturnih društev v zadnjem času zelo živahni in lepo obiskani. Ti zbori so bili in so v skladu z novimi pravili slovenskih prosvetnih društev, ki dovoljujejo Slovincem na Koroskem svobodno kulturno udejstvovanje. V pravih je seveda tudi predvideno, da uprizarajo društva igre, pevске koncerte, družabne večere in drugo. Zato je tem bolj nerazumljivo, da so bile v zadnjih dneh prepovedane kar zaporedoma vse slovenske prireditve. Tako je oblast prepovedala v Selah slovensko igro in šaljive prizore, za pustno nedeljo pa so nameravala nekatere slovenska društva nastopiti s skromnimi pustnimi prireditvami. Toda tudi te so bile prepovedane. V St. Vidu v Podjuni je bila slovenska prireditev že tretjič prepovedana, prav tako je bila prepovedana slovenska pustna prireditev v Dobri vasi. Če si bodo sledile prepovedi tudi v bodoče tako dosledno kakor v teh zadnjih primerih, potem bo treba ugotoviti, da je svoboda slovenskega kulturnega udejstvovanja zagotovljena samo še na papirju.

Športne vesti

Lestvica naših najboljših teniških igralcev. Tehnični odbor Jugoslovanske teniške zveze je te dni izdal svojo uradno oceno naših najboljših teniških igralcev. V glavnem je ta lestvica ostala neizpremenjena in je ista kakor je bila lani. Predvsem pa je omeniti lep napredek našega Smerduja, kateremu je tehnični odbor priznal lep napredek in ga postavil na sedmo mesto; lani je bil šele deseti. Lestvica prvih desetih igralcev je naslednja:

1. Franjo Punčec (Concordia) Zagreb;
2. Dragutin Mitlić (ATK) Zagreb;
3. Josip Pallada (ATK) Zagreb;
4. Franjo Kukuljević (ZKD) Zagreb;
5. Franjo Schäffer (Hašk) Zagreb;
6. Ljubila Radovanović (BTK) Belgrad;
7. Boris Smerdu (BTK) Belgrad;
8. Stevan Laslo (BTK) Belgrad;
9. Dragutin Friedrich (Hašk) Zagreb;
10. Matija Berta (BTK) Belgrad.

Vrstni red pri ženskah pa je naslednji:

1. Hela Kovač (ATK) Zagreb;
2. Alice Florian (ATK) Zagreb;
3. inž. Elza Sernec (Sumadija) Belgrad;
4. Lela Bačkor (ATK) Zagreb;
5. Marica Crnadec (VTK) Vinkovci.

Skakalne tekme na Javorniku. V nedeljo so bile na Javorniku skakalne tekme, ki jih je priredila Ilirija. Za tekme je na Javorniku vladalo izredno zanimanje saj so bile te tekme prve na Javorniku sploh. Tekme je gledalo okoli 400 ljudi, kar pomeni za Gorenjsko že prav veliko število gledalcev. Tudi udeležba s strani skakalcev je bila zelo velika. Tekmovalo je v celoti 50 tekmovalcev in sicer 9 seniorjev, 19 juniorjev in 22 najmlajših. Predvsem moramo omeniti dobro udeležbo pri juniorjih in mladini, dočim seniorji na tej tekmi niso bili tako močno zastopani. Rezultati so bili:

Seniorji:

1. Pribošek France (Ilirija) 146,7 točk (23,5 m, 24 m).
2. Kavalar Vinko (Ilirija) 133,8 točk.
3. Gradušnik Fedor (Celje) 132 točk.
4. Legat Pavel (Ilirija) 129,4 točk.
5. Potočnik Alojz (Ljubljana) 124,4 točk.

Juniorji:

1. Mežik Janko (Ilirija) 147,2 točk (23 m, 23,5 m).
2. Bukovnik Leon (Bratstvo) 143,1 točk (21,5 m, 22,5 m).
3. Poldo Janez (Mojstrana) 141,6 točk.
4. Brun Berti (Bratstvo) 137,8 točk.
5. Gregori Leopold (Ilirija) 135,8 točk.

Največja je bila udeležba pri mladinskih skokih in to so bile borbe še prav posebno zanimive. Rezultati so bili:

1. Dolinar Albin (I) 136,7 (21,5, 22), 2. Urbas Kandi (Br) 134,9, 3. Rožič Jože (I) 132,1, 4. Krznarič Pavel (D. M.) 131,1, 5. Erharc Franc 130,3, 6. Petrič Janez 128,1, 7. Mežik Jože (vsi trije I) 127,8 in 8. Dovžan Srečko (D-M) 123,8.

Prireditve je trajala dobro uro in pol, vse več pa je bilo treba časa za ureditev skakalnice, ker je sneg v noči od sobote na nedeljo globoko pomrznil in je bil otreba nanesti in steptati precej novega.

Norveško smučarsko prvenstvo. V nedeljo so bile v prisotnosti kralja in prestolonaslednika tekme za smučsko prvenstvo Norveške. Prvenstvo si je osvojil Emil Kvedlund, ki je na ta način dobil tudi pokal kraljev. V skokih je zmagal Hjalmar Myrha.

Nov rekord v hitrostnem drsanju. O priliki drsalnih tekem v Bergenu je postavil norveški drsilec Johansen nov svetovni rekord v hitrostnem drsanju. Progo dolgo 5000 m v osmih minutah in 14,8 sekundah. Novi svetovni rekord je za 2,4 sekundi boljši od dosedanjega, ki ga je imel Ivan Balanrud. Novega svetovnega rekorda, pa iz formalnih razlogov ne bodo priznali, ker je drsilec dolgo 250 m in zato ne odgovarja tekmovalnim pogojem.

Razpis II. smuškij tekem Triglavskega okrožja. Triglavsko fantovsko okrožje razpisuje II. smuške tekme za svoje odseke pod pokroviteljstvom jeseniškega župana g. Markeža. V nedeljo 18. fe-

Otroški vrtec v Šmihelu pri Pliberku

Preteklo nedeljo so v Šmihelu nad Pliberkom slovesno otvorili novozgrajeni nemški otroški vrtec. Otvoritvi je prisostvoval med drugimi tudi pokrajinski vodja NSV (narodnosocialistična dobrodelna organizacija), ki oskrbuje tudi nemške otroške vrte v slovenskem delu Koroske. V svojem govoru je omenil, da je NSV v minulem poslovnem letu izdala za otroške vrte nad milijon mark. V dohodnem času bodo dograjeni nemški otroški vrte v Sinci vasi, Dobri vasi in Zitari vasi. Pokrajinski vodja nemških Kutschera pa je v svojem govoru omenjal skrb stranke za nemškega otroka in nemško mater. — Šmihel leži sredi slovenskega narodnega ozemlja.

Koroški drobiž

V St. Ilju nad Dravo je te dni umrla najstarejša faranka Katarina Čajnik iz Loč. Pokojnica se je rodila leta 1848 in dosegla svojo visoko starost kot pridna, delovna in močna žena.

Na Brnci se je preteklo nedeljo gospodar znane slovenske gostilne »Pri Prangarju«. Svojo družico si je poiskal v sosednji fari iz prav tako zavedne slovenske družine. Mlademu slovenskemu paru mnogo sreče na življenjsko pot!

V Selah je umrl za pljučnico korenit slovenski fant Jernej Olip, star komaj 29 let. Slovenski pevski zbor se je poslovil od njega z mehko žalostinko od odprtem grobu.

Deželni glavar je odredil, da se ukinejo nekatere avtobusne zveze, ki niso prav neobhodno potrebne v javnem interesu.

Kmetom je bilo naročeno, naj prihodnje leto ne računajo s tem, da bi mogli preoravati trdino in na drugi strani spremeniti njive v travnike, ker se travna semena ne bodo mogla dobiti v zadostnih količinah. Verjetno je, da jih sploh ne bo mogoče dobiti. Obenem jim je bilo sporočeno, naj se sami oskrbijo s semenskim krompirjem, ker ga letos najbrže ne bo mogoče dobiti več iz starega rajha.

Od doma v Savo

Moravče, 12. februarja.

Ivan Ribič, tesareki pomočnik z Gričev pri Moravčah, je kazal že več časa znake duševne potrošnosti. Zmudenost, ki se je večkrat ponavljala, je bila najbrž posledica strela, ki ga je dobil pred leti pri kopanju v glavo ali pa, ker se je nekoč zvrnila nanj lesena stavba. Pred tedni je odšel od doma ter se ni več povrnil. Iskali so ga po okolici, kjer ga seveda niso našli; zamenjalo je bilo tudi vsako pozvedovanje. Prejšnji teden pa so zapazili v Kresnicah, da štrli iz Save na produ, nedaleč od brega, nekaj kakor človeška glava. Sli so pogledali s čolnom in našli utopljeno, čigar istovetnosti ni bilo težko ugotoviti. Pri njem so našli pisma na ime Ribič, z navedbo kraja in zadnje pošte. Mrliča so spravili v kresniško mrtvašnico in obvestili svojce, ki so odredili prevoz v Moravče. Dostojen pogreb so oskrbeli gasilci, ki so spremili na pokopališče svojega mrtvega člana. — Pokojni Ribič je imel 39 let; bil je varčen mladenič ter je zapustil tudi nekaj premoženja. Njegova smrt je izzvala v okolici splošno pomilovanje.

Če sod zamrzne...

Kresnice, 12. februarja.

Posestnik Benko iz Zaloga pod Sv. Nikolajem je obhajal svoj god v prijetnem razpoloženju. Fantje iz okolice so mu prinesli »ofreht«; zbrali pa so se drugi ter mu voščili srečo. Seveda je bilo treba vse skupaj primerno pogostiti. Šlo je kakih 20 litrov sadjeveca, sod pa je držal nad 150 litrov. Drugi dan je iz pipe komaj še culjalo. Benko je menil, da je sodeček zamrznjen, ker je bila klet ponoči odprta. Skušal ga je ogreti, pa se ni dal otajati. Kam je izginila sladka tekočina, menda ne morejo dognati. Ugotovili so le toliko, da sama ni otekla, ker so bila tla pod pipo suha.

Naročajte premog o pravem času

Da bi vsaj deloma bila omogočena preskrba konzuma s premogom, je TPD odredila za mesec februar trgovcem s kurivom delne količine premoga. Radi izredno velikega zaostanka v dobavi, povzročeni deloma zaradi decembarske stavke, nadalje zaradi ostre zime in zlasti zaradi močno povečanih železniških in drugih državnih dobav, ni mogoče oskrbeti, privatnega konzuma v celoti. Zato prosijo trgovci s kurivom kupujoče običnostno, naj se začasno zadovolji z delnimi dobavami, zlasti pa priporočajo, da bi konzumenti naročili premog pravočasno, to je vsaj 3 do 4 tedne prej, predno jim dočela poide. — Sekcija trgovcev s kurivom združuje trgovce v Ljubljani.

Po dolgem in težkem trpljenju je zaspala mirno v Gospodu v ponedeljek, 12. t. m., gospa Schiller Minka, roj. Knafele. Pogreb bo v sredo, 14. t. m., ob 2 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice v Ljubljani.

Po kratkem trpljenju je umrl dne 12. t. m. dopoldne v Murovah župniji Javorje nad Škofjo Loko odolni posestnik in trgovec gosp. Jernej Jelovčan. Pogreb bo v sredo dne 14. t. m. ob 4 popoldne na pokopališče v Javorju. Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

bruarja na Koroški Beli klasična kombinacija: tek na 10 km in skoki ter skoki posamezno. Za mladino tek na 3 km in skoki. Spored: Ob 8 zjutraj skupna s v-maša na Koroški Beli. Po maši žrebanje štartnih števil v prosvetnem domu. Ob 10 štart, ob 3 popoldne skoki za kombinacijo in solo skoki. Ob 5 popoldne razglasitev rezultatov ter razdelitev daril in diplom.

V nedeljo 25. februarja veselalom na Črnem vrhu nad Jesenicami. Spored: Ob 7 zjutraj skupna sv. maša pri Sv. Križu. Ob 9 žrebanje štartnih števil. Ob pol 11 štart. Popoldne ob 14 razglasitev rezultatov in razdelitev daril in diplom. Ob 15 tekmovalje v »cik-cak« smuku za sodelujoči sodniški zbor in člani. Stire nad 30 let. Klasično kombinacijo ima v izvedbi FO Koroška Bela. Veselalom izvede FO Jesenice. Tehnično vodstvo vseh prireditev ima br. Smolej Albin. Prijave naj se pošljejo pravočasno na naslov: Smolej Albin, Jesenice, Savsko nabrežje 7. V konkurenci tekmujejo vsi člani ZFOTO, člani drugih okrožij izven. — Triglavsko fantovsko okrožje.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost od 1-10	Veter (smern., jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	755.1	-2.0	-7.2	83	10	0	7.2 sneg
Maribor	755.1	-5.8	-9.1	90	10	NW ₂	8.0 sneg
Zagreb	762.0	-5.0	-9.0	90	10	NE ₁	—
Belgrad	763.0	1.0	-10.0	80	8	ENE ₁	—
Sarajevo	763.3	1.0	-11.0	80	10	0	0.6 sneg
Vis	759.4	8.0	2.0	70	10	SE ₁	2.0 dež
Split	760.8	7.0	1.0	50	10	ENE ₁	—
Kumbar	761.6	8.0	3.0	50	6	ENE ₁	—
Zirje	760.4	6.0	1.0	90	10	NE ₂	0.4 dež
Dubrovnik	760.9	9.0	3.0	40	8	NE ₂	—

Vremenska napoved: Nestanovitno, oblačno in občutno mrzlo vreme s snegom. Snega je padlo 8 cm, snežna plast je 38 cm visoka.

Koledar

Danes, torek, 13. februarja: Katarina.

Sreda, 14. februarja: Zdravko.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta 47.

Vpisovanje v tečaj za mlade matere in odraslo ženstvo v zavodu za zaščito otrok (Dom kraljice Marije) je vsak delavnik dopoldne tudi telefonično na štev. 44-71. Tečaj bo ob torkih in petkih od pol 5. do 6. ure popoldne. Pričetek tečaja 27. februarja t. l. ob 5. uri popoldne. — Večerni tečaj bo vsak ponedeljek in sredo od 8. do 9.30 ure. Vsak tečaj traja 12 ur in je brezplačen. — Pričetek večernega tečaja dne 28. febr. 1940 ob 8. uri zvečer.

Prešernov Sonetni venec, njegovo prvotno besedilo je vglasbil skladatelj L. M. Škerjanc. Delo je napisano za pet solistov, moški zbor in veliki simfonični orkester. Prva izvedba bo dne 26. t. m. pod vodstvom ravatelja Mirkja Poliča. Izvajali bodo: tenorist Franc, basist Beteto, tercet Sdolajev Jolič, Petrovič Tone in Roman, moški zbor Glasbene Matice in orkester Ljubljanske Filharmonije. Vstopnice bodo v predprodaji od četrta dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Predprodaja vstopnic za Mrakovo tragedijo »Stari Rimljan« je še danes v torek pri »Putniku«, od srede dalje pa pri gledališki blagajni. Ker je gostovanje Mrakove skupine v Narodnem gledališču enkratno, naj nihče ne zamudi tega zanimivega večera v četrtek, 15. t. m.

Ljubljanski spomladanski veleslem pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo letos od 1. do 10. junija.

Večer Paganinijevih klavirskih skladb bo izvajal g. Stanko Prek prihodnji ponedeljek v mali filharmonični dvorani. Natančni spored bomo objavili. Vstopnice bodo od srede dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Odčitke posebnega pralnega sredstva za volno in svilo. Brezplačno poskusno pranje s senzacionalnim novim sredstvom CISTINOT se vrši vsak popoldan v trgovini Lavrič, Celovška cesta 28 — poleg pivovarne »Union«. Prinesite s seboj volnene ali svilene stvari.

Vokalni in recitacijski večer v Trzinu. Tenorist Slavko Lukman, kateri je imel že več uspešnih koncertov širom domovine in inozemstvu, nastopi v torek, dne 20. februarja, ob 20. uri v dvorani na Skali. Sodeluje Milan Skrbinek, član narodnega gledališča v Ljubljani. Spored je zelo bogat in smo prepričani, da bo tudi ta prireditev lepo uspešna. Vstopnice se prodajajo v glavni trafiki Perne.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.

Torek, 13. februarja: Zaprtlo.

Sreda, 14. februarja: Na prisojni strani. Red B.

Četrtek, 15. februarja: Praznik cvetočih češenj.

Red četrtek.

Petek, 16. februarja: Ob 15. Hudičev učenec. Ljudska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

OPERA. — Začetek ob 20.

Torek, 13. februarja: Zaprtlo.

Sreda, 14. februarja: Rusalka. Red Sreda.

Četrtek, 15. februarja: Lumpacijs Vagabundus.

Red A.

Petek, 16. februarja: Lok. Plesni večer Pie in Pina Lumpak. Izven.

»Lumpacijs Vagabundus« je delo predvsem zabavnega značaja, saj je njegovo osnovno dejanje znano že kot najboljša Nestrojeva komedija, ki se je v tej obliki ohranila do današnjega dne. Za našo uprizoritev pa je zgodbo še predelal in priredil Niko Stritof, ki je vse delo še bogato prepletel z domiselno glasbo in dovipnimi kupleti. Glavne vloge so v rokah naših najpopularnejših igralcev: Zupana, M. Saneina, Janka in Pečka.

Pino in Pia Mlakar bosta nastopila v petek v svojem najnovejšem plesnem delu »Lok«, za katerega je skomponiral glasbo hrvaški skladatelj Fran Hlotka. Vsebinsko osnovo te njune velike zamisli tvori odnos, ki vlada med možem in ženo, in sicer v treh stopnjah svojega razvoja. Prvi del, »Mladost«, prikazuje mladeniča in mladenko kot dva suverena polja, v katerih utripa življenje popolnoma nezavisno drugo od drugega, dokler se ne najmeta v »Ljubavi« in ne zažarita v njenem svetlem plamenu. Ko pa žar sile ugasne, bi bil človek bednejši od živali, če mu ne bi nebo naklonilo milosti prave ljubezni. Ta ga šele dviga in očisti, ga uči samospoznanja, borbe, presoje, odpustanja in vere. Šele v ognju prave ljubezni prekaljena stopata mož in žena v sreči in zadovoljstvu skozi življenje. Ta tretji del sta umetnika imenovala »Zrelost«. — Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni v Operi. Cene od 70 dinarjev navzdol.

Mariborsko gledališče

Torek, 13. februarja zaprtlo.

Sreda, 14. februarja ob 20. uri: »Cigan baron«.

Gostovanje v Celju.

Četrtek, 15. februarja ob 20. uri: »Stari Rimljan«.

Gostovanje Mrakove družine.

»Kovaratvo in ljubezen« se v Malčevi režiji pripravlja kot prihodnja dramska novost mariborskega gledališča. Ta znamenita Schillerjeva drama bo podana v mojstrski češki dramaturški predelavi in v novem Albrehtovem prevodu.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 14. februarja ob 20. uri: »Cigan baron«.

Gostovanje mariborskega gledališča.

Nemška oborožena sila v zraku

Po vojni je bila Nemčija vezana s pogodbo, zaradi katere ni smela vzdrževati vojaških letal. Začetek njenega obstoja je napovedal feldmaršal Göring ob neki zračni paradi, pri kateri je sodelovalo 27 ekekadri bombnikov, lovcev in izvidnic, vsega skupaj 250 letal. To je bilo 1. marca 1935. leta.

Novi vrsti orožja oborožene sile Tretjega Rajha je poveljeval že takoj v začetku feldmaršal Göring, ki je bil takrat tudi letalski minister in poveljnik letalske armije. Pozneje je stopil na njegovo mesto državni podtajnik general Michel, ki je bil Göringov namestnik in tudi poveljnik neke letalske armije. V današnji vojni so vse letalske operacije Hitlerjeve Nemčije v njiju rokah.

Pod letalsko ministristvo spadajo vrhovni ministri sveta in vrhovni generali svet letalskega brodomstva, generalni inšpektorat, zračna obramba (ki obsega razne zaščitne organizacije), tehnična direkcija, personalna in administrativna. V normalnih okoliščinah je nemško zračno brodomstvo razdeljeno v tri zbornice, slednji pa so razdeljeni na poveljstva v Königsbergu, Dunaju, Kielu, Bernu, Brunswicku in Münchenu. V Greifswaldu pa je vrhovno poveljstvo letalskih sil.

Velike važnosti pa je mladinska letalska organizacija, ki je bila ustanovljena vzporedno z ostalimi letalstvi. To je nacional-socialističen letalski korpus (N. S. F. K.), ki spada pod unijo nemške zračne športne družbe (D. L. V.). Ta državna organizacija spada v isto vrsto kakor motorizirani oddelki in kojenice. Nje cilj je, da so v poslednjih mesecih skoro popolnoma izmenjani vsi letalski tipi, kar je bilo mogoče le po veržnem sistemu letalske industrije Tretjega Rajha.

Ves proces izdelave novih letal je sledeč: čim je vojaška kompanija zbrala najboljši tip letal, pa naj bi bilo bombno, lovsko ali izvidno, ki v vsakem oziru prednjači vsem drugim, odpošlje nemudoma vsem tovarnam potrebne načrte. Ko je po dolgem preizkušanju in izpopolnjevanju prototip gotov, ga izdelujejo v serijah, kakor avtomobile.

Lz tovarne mora vsako letalo takoj na poskusni let.

Aprila meseca leta 1939. je imela Nemčija 6000 letal prve linije in ti se delijo v bombnike (3000 aparatov); lovci (2000) in izvidnice (1000). Tu so vsi letali dvoživke in hidroplani. K tem letalom, ki so vsa najmodernejša, je treba omeniti še okrog 6000 pomožnih letal raznih tipov. Vsa letala prve linije so razmeščena po nemških vojaških letališčih, ki jih je 150. Poleg teh pa je še 600 civilnih letališč, tako da more nemška zračna armada računati na 750 baz.

Zanimiv je kratek pogled v vse vrste nemških vojaških letal. Bombna letala so sledečih tipov:

»Junkers« Ju 88; brzina: 480 km na uro; akcijski radij (?); oborožitev: 3 strojnice; 1400 kg bomb; 2 Daimler-Benz 601 motorja po 1200 konjskih sil. »Junkers« Ju 86 K; brzina: 365 km na uro; akcijski radij (?); oborožitev: 3 strojnice, 1000 kg bomb; 2 Jumo 205 motorja po 600 HP. »Heinkel« He 111 K; brzina 450 km; akcijski radij 1500 km; oborožitev: 3 strojnice, 2000 kg bomb; 2 Daimler-Benz 601 motorja po 1200 HP. »Dornier« Do 17 Z; brzina 450 km; akcijski radij (?); oborožitev: 3 strojnice, 1000 kg bomb; 2 Jumo 211 motorja po 1100 HP. Tem bombnikom moramo še prišteti letala za navpično bombardiranje: »Junkers« Ju 87; brzina: 390 km; akcijski radij 800 km; oborožitev: 1 top, 3 strojnice, 500 kg bomb; 1 Jumo 211 motor s 1100 HP. Lovska letala so: »Heinkel« He 112; brzina 510 km; akcijski radij 1100 km; oborožitev: 2 topova, 2 strojnici, 60 kg bomb; 1 Jumo 210 motor s 685 HP. »Messerschmidt« Bf 109; brzina 520 km; akcijski radij 600 km; oborožitev: 3 do 4 strojnice; 1 Daimler-Benz 601 motor s 1200 HP. »Messerschmidt« Bf 110; brzina 560 km; akcijski radij (?); oborožitev 4 strojnice, 2 topa; 2 Daimler-Benz 601 motorja po 1200 HP. Izvidniška letala za velike razdalje: »Dornier« Do 17 F, brzina 370 km; akcijski radij 2000 km; oborožitev: 2 strojnici, 400 kg bomb; 2 Daimler-Benz 600 motorja po 910 HP. »Henschel« He 124; brzina 430 km; akcijski radij 4200 km; oborožitev: 4 strojnice, 900 kg bomb; 2 BMW 132 motorja po 870 HP. Izvidniška letala za majhne razdalje: »Henschel« He 126; brzina 350 km; akcijski radij 950 km; oborožitev: 2 strojnici, 100 kg bomb; 1 BMW motor s 870 HP. »Arado« Ar 95; brzina 328 km; akcijski radij (?); oborožitev: 2 strojnici, 500 kg bomb; 1 BMW 132 motor s 870 HP.

Največja obrambna sistema na svetu

Tudi po večkrat na dan čitamo v dnevnem časopisu imeni Maginot in Siegfried. Borbe med nemško vojsko na eni in angleško-francosko armado na drugi strani Rena, se vršijo na kaj ne navaden način. Vzrok tej »tipalni« vojni, ki se vleče že četrti mesec, sta veliki obrambni črti: Maginot in Siegfried.

Francoska obrambna črta se imenuje po inž. Andréu Maginotu, vojnem invalidu in francoskem politiku, ki je oče tega monumentalnega dela. Nemški obrambni sistem pa je zgrajen po načrtih inž. Todta, nosi pa ime Siegfried, po slavnem nibelunskem junaku.

Delo za zgraditev francoskega obrambnega sistema je bilo započeto leta 1929, Maginot pa je umrl januarja 1932, mnogo prej, preden je bilo ogromno delo dovršeno. S kakšnimi težavami je bila združena dovršitev tega načrta, nam pokažejo že sledeče številke: izkopati je bilo treba 12 milj. kubičnih metrov zemlje, izkopati na stotine kilometrov hodnikov in predorov, pripraviti nad milijon in pol kubičnih metrov cementa in 55.000 ton železa. Stroški pa so znašali okrog 7 milijard zlatih frankov.

Maginotova linija

Reči moremo, da je to nekakšen, namesto na površini, v zemljo grajen »kitajski zid«, ki se razteza od Mantbiarda ob švicarski meji, do

Po teh tipih so v serijah izdelana vsa letala, ki sestavljajo zračno oboroženo silo Tretjega Rajha.

Brzina, akcijski radij, oborožitev (strelno orožje in bombe), so štirje »temeljni kamni« moderne zračne vojske. Pri bombnikih je važna čim večja brzina. Hitro letalo more nenadoma bombardirati sovražnikove naprave, težje ga je zadelati in ima možnost ubežati nasprotnim lovem. Prav tako so za bomba letala važne strojnice. Pri lovskih letalih pa je v prvi vrsti potrebna največja brzina, da morejo dohiteti sovražne bombardirje. Zato vse države posvečajo lovskim letalom vso pažnjo. Njih glavno orožje so lahki brzostrelni topovi ali strojnice.

Glavno orožje bombnih letal so seveda bombe in v zadnjem času tudi torpedi. Zato je važno, da more letalo te vrste, nositi čim več bomb, da mu ni potrebno se vedno vračati v svoje oporišče, še preden opravi poverjeno nalogo.

Prav tako je potrebno, da ima vsako letalo čim večji akcijski radij. To se pravi, da more natovorit toliko potrebnega goriva, da lahko leti (na primer »Henschel« He 124) 4200 km daleč, ne da bi moral medtem pristati, kar je na sovražnikovo ozemlje nezvedljivo.

Zgoraj omenjene vrline so v nemških letalih izražene v najvišji meri. Pipomniti je treba, da imajo Nemci več svetovnih rekordov (v brzini 755 km na uro), v letih v daljavo itd.

Poleg tega je treba še pripomniti, da so nemška kovinska letala odlične izdelave, letališča pa zelo lahko dosegljiva, tako, da moremo nemškemu vojnemu letalstvu pripisati veliko udarno silo.

Seveda veljajo te številke le do meseca aprila 1939. in je razumljivo, da je nemška letalska industrija noč in dan na delu in njeno delavstvo (do 200.000) izdeluje blizu 1000 letal mesečno.

Danes je število letal Tretjega Rajha mnogo večje.

Montemédja, v kotu luksemburške meje. Ves utrdbeni pas je zvezan pod zemljo in dosega ponekod tudi 100 m globine. Od švicarske meje teče obrambna črta mimo trdnjav Belfort, Colmar, spodnjega Rena, se naslanja na trdnjavo Strasbourg, ki je modernizirana in povečana; od tam vstopi na lorensko ozemlje, kjer jo ojačujejo utrdbe Hochwald, Metz itd. ter Mosella. Končuje pa na koncu luksemburške meje pri trdnjavi Thionville, ki so tudi popolnoma prenovljene. Ob belgijski meji pa so bile v zadnjem času zgrajene najmoderneje trdnjave, tako da sega Maginotova linija prav za prav do morja.

K pravi, tik meje ležijo Maginotovi črti, je treba upoštevati stari defenzivni sistem, ki ga sestavljajo utrdbe: Belfort, Epinas, Trouée de Charlemagne, Toul, Hauts de Meuse in Verdun. Tudi te trdnjave, ki so slavne iz svetovne vojne, so vse modernizirane in povečane, tako da bi moglo dolgo časa zadrževati sovražnika v primeru, če bi predrl Maginotovo linijo.

Obožitev in zaklonišča

Maginotova linija je prav za prav ogromna podzemeljska trdnjava, zgrajena iz številnih betonskih prostorov, čigar strehe so iz 3-5 m debelih železobetonskih plošč, ki vzdržijo vse vrste izstrelkov. Vsi prostori so med seboj povezani s podzemnimi hodniki, v določenih razdaljah pa so spretno kamufilirane kazemate, oborožene s strojnimi in protitankovskimi topovi. Preračunano je tako, da ni niti en kvadratni meter zemlje pred obrambno črto, kamor ne bi padel izstrelak. Podzemne vojašnice, magazini, municijska skladišča, električne centrale, bolnišnice, kuhinje in vse potrebno, dovoljuje, da se more koncentrirati v tem podzemeljskem mestu okrog 600.000 vojakov s potrebno opremo in municijo. Prav tako je mogoče hitro premikanje črt iz enega konca črte do drugega. Preskrbljeno je za čim večje udobje vojakov, za časa prebivanja v podzemlju (do 100 m), tudi v primeru, če bi to trajalo več časa. Velikanske električne instalacije omogočajo avtomatično manevriranje, streljanje, prevoz municije, vojaštva itd. Na zemeljski površini so samo okrogli stolpi, zgrajeni iz posebne kovine, ki služijo za opazovanje, razsvetljavo, topove in strojnice. Vse pa je tako zgrajeno, da zadostuje pritisk na gumb in vse, kar je vidnega, se pogrezne v zemljo. V ozadju glavne črte pa so, kakor prej omenjeno, številne utrdbe za rezervne čete in v primeru, da bi se morali vojaki iz prve linije umakniti, zgrajena betonska zaklonišča. Pred Maginotovo linijo pa so zgrajene številne pasti, protitankovski zid in žične ovire, v katere je napeljana elektrika visoke napetosti; minska polja.

Siegfriedova linija

V obrambo nemškega ozemlja proti morebitnemu sovražnemu napadu, so dokončali Nemci leta 1938 svojo Siegfriedovo črto, ki je po izjavi kanclerja Hitlerja zgrajena iz izključno nemških sredstev in ki je v stanju zadržati vsak napad od katerekoli velesile, tudi če bi se nemška vojska omejila le na defenzivo.

Siegfriedova linija je dolga 600 km, kar je znatno več kakor Maginotova (360 km). Začne se v začetku holandske meje pri Siux la Chapelle, teče ob Luksemburgu, seče reko Mosello pri Trevesu tik izliva v Saaro, spremlja nekaj časa slednjo, potem severno Saarbrücken; končno se vzpne čez gorovje Hooardt, doseže Reno pri Harlstruche in končuje pri Baselu. Skoraj povsod nudi odprto pot topovskim in strojničnim nabojem, le ob Renu je oteženo streljanje na sovražnika onstran reke.

Nemška obrambna črta se kaj razlikuje od francoske. Dočim je francoska med seboj vsa povezana (kar je z gotove strani njena slabost), je nemški obrambni pas zgrajen iz samostojnih trdnjav, ki jih je 22.000. Vse utrdbe so oborožene z različnimi topovi, strojnimi itd. ter so nameščene v obliki V, zelo neredno posejane vzdolž meje. Tudi te trdnjave so sposobne, kakor Maginotov sistem, obsuti slednji kvadratni meter zemlje s topovskim ognjem. Vse površinske zgradbe so zelo nizke in dobro kamuflirane, v podzemlju pa je Siegfriedova linija precej manjša kakor francoska. Njena moč je prav v tem, da predstavlja čim manjši cilj sovražnikovu topniškemu ognju. V važnejših delih je tudi Todtova linija zgrajena, kakor Maginotova, s tankovskimi pastmi, minkimi polji in mogočnim železobetonskim protitankovskim zidom. Ogromno delo je delalo 550 tisoč delavcev okrog dve leti. Pravijo, da so izkopali toliko zemlje, kolikor so je morali za zgraditev Sueškega prekopa.

Svetovno časopisje je že večkrat razpravljalo o odpornosti obeh obrambnih črt. Večina mnenj pa je zabredla v fantazijo, tako da kljub neprestanemu premelevanju tega vprašanja, nimamo jasne slike. Čitali smo tudi, da je Siegfriedova linija slabša od Maginotove, ker je bila zgrajena v krajšem času in bolj površno, prav tako, da je iz slabšega betona. Nasprotno pa francoski vojaški krogi niti najmanj ne podcenjujejo nemške obrambne črte.

Vojna zgodovina nas uči, da se ne moremo preveč zanesati na utrdbe, kajti orožje se vedno modernizira — njegova probna sila je vedno večja — in niso izključena presenečenja na polju izumov.

Dejstvo je, da nobena, še tako močna trdnjava ni nepremagljiva. Vsi obrambni sistemi morejo biti predrti, vprašanje je le orožja in vojaštva.

Radio

Program radio Ljubljana

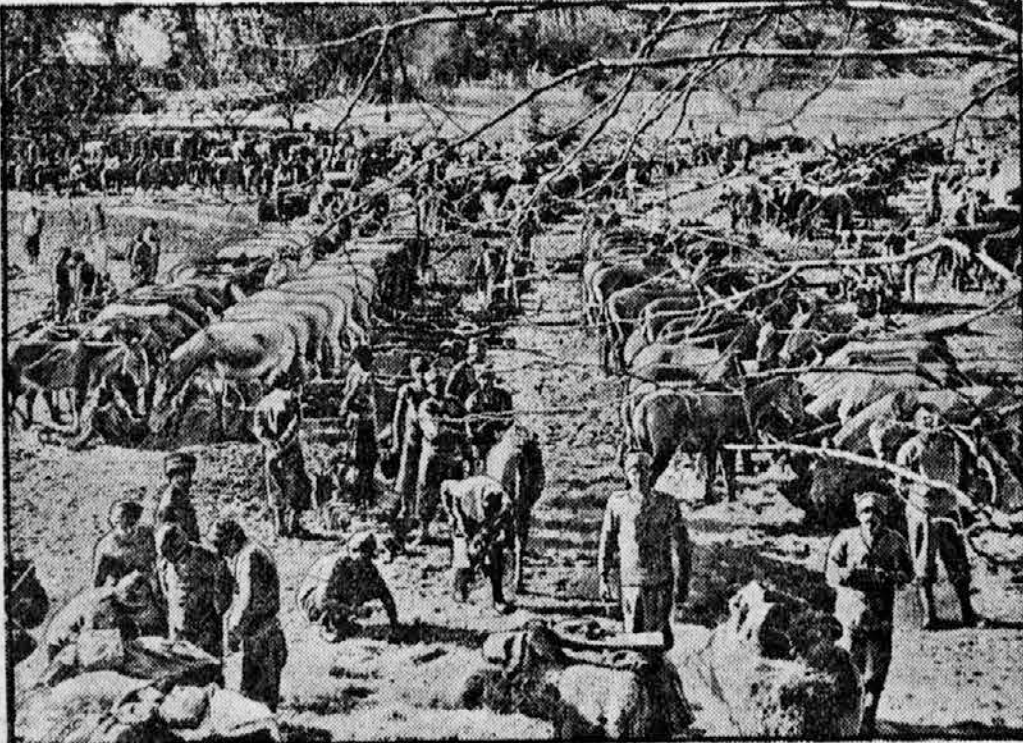
Torek, 13. februarja: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvočkov (plošče) — 11. Soliska ura: Dvanajst pravil za zdravje in krepko rast naše mladine (g. dr. Franta Mis) — 12. Veseli utrinki (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Poročila — 13. Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Poročila — 18. Za oddih (plošče) — 18.40 Filozofija gospodarstva malega naroda (g. dr. Frane Veber) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Omer Pasa Latov (Branko Mašič, Zagreb) — 19.40 Objave — 19.50 Gospodarski nasveti (g. urednik Drago Potončnik) — 20. Balajake (plošče) — 20.20 A. Avenčenko: Kupčija s smrtjo, komedija (slani Narodnega gledališča v Ljubljani) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radijski orkester.

Sreda, 14. februarja: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvočkov (plošče) — 12. Majstri lahke glasbe (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Fantazije (plošče) — 14. Poročila — 18. Mladinska ura: Repertoar iz Ljubljanske mestne plinarne — 18.40 Nove davčne dolžbe (g. Stefan Volč) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Slovenske literarne anekdote (Rudolf Dalmat, učitelj, Ljubljana) — 19.40 Objave — 19.50 Samospeli ge. Pavle Lovštevca, pri klavirju g. prof. Pavel Sivie — 19.45 Rapodije (plošče) — 21.15 Pevski zbor »Grafika« — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Originalna švicarska godba (bratje Malešek).

Četrtek, 15. februarja: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvočkov (plošče) — 12. Zvezde in zvezdniki (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Za vsakega nekaj (plošče) — 14. Poročila — 18. Baletna glasba (Radijski orkester) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Telovadno predavanje — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20. Slovenske narodne potoke g. Mirko Premelj in Andrej Jarc, na harmonika spremlja g. A. Stanko — 20.45 Reprodiciran koncert simfonije glasbe — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Konec lahke glasbe (Radijski orkester).

Stalin Fincu: »Ta gospod, novi človek iz socialističnega sveta, bo zamenjal barabo.

Indijske čete, ki so pred nekaj dnevi prispele na francosko bojišče

Živčna vojna

(Spomini na lansko leto.)

Usodni mesec avgust leta 1939, ki je hvala Bogu že za nami, se je nagibal h koncu. — S prijateljem sva pohajkovala po Ljubljani, boljše, divjale sva po ulicah in se zaletavala v gruče ljudi, ki so nastajale po cestah kot nekaki zamaški v kanalih. Če je le kdo spregovoril glasno besedo ali močnejše kihnil ali vzdihnil, takoj so se mimoidoči ustavili in ga obkolili. Buljili so vanj in napenjali ušesa, in kjer so se ustavili trije, se je hitro napravila velika gruča in zamašila hodnik. Zadonele so polglasne besede, kot: vojna, mobilizacija, Gdansk itd. Postave so se razgibale — nastalo je mahanje z rokami in razburjeno, sikajoče šepetanje. In že je okrog vogala stopil zaskrbljeni stražnik in s pomembnim obrazom obšel gručo, ki se je pod njegovim ostrim pogledom raztopila in razkadila.

Vsi smo nekam hiteli, a nihče ni vedel kam. Iz vseh koncev so drli kolporterji, ki so se v teh dneh čudovito razmnožili, in kričali drug čez drugega: »Prva izdaja. — Druga izdaja. — Tretja izdaja. — Četrta izdajaaaa — — —!« Tam pred Emono je bilo pravo bojišče. Ljudje so stali sredi ceste in zijali v časopise. S prijateljem sva si nabasala vse žepa s temi posebnimi izdajami in se zatekla v kavarno. Tu sva jih sortirala po datumih — namreč po urah, in jih skrbno proučila. Ko sva se tako nabila z novicami iz »najdostojnejših« virov, sva odkorakala bojno razpoložena na promenade, pripravljena spustiti se z vsakim v najhujšo bitko o položaju. Po kosilu, ki sva ga kar zme-

tala vase, sva zopet patulirala po vročem mestu — nisva se šla kopat, nihesar pametnega se nisva lotila — samo po ulicah sva lovila in čakala novico: kdaj izbruhne vojna? Tako sva hodila okrog pozno v noč, dokler niso izšli jutranji časopisi — normalne izdaje. Na spanje sploh nisva mislila — vse dni najhujše »križe«. Končno sva plaval oba v nekaki megli, oči so se nama zapirale. A če sem skušal zaspati, mi je v ušesih zadonelo kričanje kolporterjev: »Posebna izdaja, izdaja, izdaja...« Pred očmi mi je zaživelo mahanje rok, časopisi so režali vame — mora me je tlačila. — Oba sva bila najbrž že napol blazna.

Nekega popoldneva, po kosilu, sem šel po prijatelja na dom, kot sva se domenila. Našel sem ga v sobi pri radiu. Ležal je skoraj na aparatu in vrtel gumbe. Iz aparata je včasih zatulilo: »Najnovejša vest! Iz Amsterdama poročila itd.« Prijatelj me ni niti pogledal, kar naprej je vrtel gumbe kot besen. Naenkrat je tresel s pestjo po aparatu in zatulil: »Prekleta škaltalja!« »Kaj ti je, Nace?« sem s težavo spravil iz suhega grla. Kalno me je pogledal in stopil bliže. Prijel me je za ovratnik in me tresel. Nace je namreč zelo velik, jaz pa sem bolj pritlikav. Zato sem mu nihal in trepetal v rokah kot bilka. Majal me je in tresel in gonil po sobi sem in tja. Težke potne kaplje so nama stale na čelih, ko je slednjič odnehal. Takoj nato me je zgrabil za vrat. Stemnilo se mi je pred očmi. Nace pa je divje tolkel z drugo roko — sprva sem mislil, da po meni —, a kmalu sem sprevidel, da se motim. Tolkel se je namreč po stegnu in divje kričal: »Slišiš, sit sem že vsega. Razumel, sit, sit, siiiit!« ... Spustil me je. opotekel sem se v kot. On se je pa vrgel z globokim vzdihom na zofo in zaprl oči.

Ko sem zopet prišel do sape, je sedel in gledal skozi okno. Dozdevalo se mi je, da najino obnašanje ni povsem normalno. Zato sem se skušal zbrati in govoriti čisto pametno. Vseled sem se k njemu: »Nace, nekaj mi je šinilo v glavo!« — Nace se še zmenil ni. Zato sem kar nadaljeval in sem mu s težavo dovedel, da bi bilo najbolje, če se odpeljeva še danes na deželo in pustiva, da gre vojna k vragu. če hoče. — »K vragu, k vragu ... k vrogom!« Huje in huje je kričal. Bal sem se, da me bo zopet zgrabil. Pa pomirila sva se za silo oba in se zmenila, da se dobiva čez dobro uro na kolodvoru in se odpeljeva kamor koli.

Ko sem se privlekel čez eno uro v težkih čevljih in otovorjen z nahrbtnikom na kolodvor, me je že čakal s kartami. Zgrabil me je za roko kot otročička in me vlekel v vagon. Vrgla sva priljago na polico in se raztegnila po klopet. Nekaj časa sem ga še videl, kako je kimal pred mano — nato pa se je vse pogreznilo v temo, zginilo je daleč, daleč. Slišal sem le še enakomeren ropot — peljali smo se.

Čez dolgo ali čez kratko, ne vem več, sem se znašel na cesti poleg Naceta — vlak je sopihal nekje med grički že daleč od naju. Kako sem prišel na cesto? Tega pri najboljši volji ne vem. V spominu mi je ostal le neki moški obraz z železničarsko kapo, ves zaripel, ki se je sklanjal čezme. Najbrž so me nesli iz vlaka ali kaj. Naj bo, kakor hoče. Gotovo je le to, da sva zopet korakala po beli cesti in pred nama so vstali zvoni in visoke hiše. Prišla sva v neko mesto, o katerem ne vem veliko povedati. Hodil sem večina z zaprtimi očmi po ulicah. Edino, kar mi je za vedno ostalo v spominu, so lepe, bele postelje,

ki so naju sprejele v svoje naročje v prenočišču. Pošteno sva se naspala. Ometica je čez noč izginila. Zjutraj sva čila in vesela odhitela po cesti ob temnozeleni reki proti vzhodu, proti soncu, ki je pravkar vzhlo. Mimogrede sem pogledal na tablico nad vrati neke hiše in bral: »Novo mesto.« —

Torej v Novo mesto sva priletela — na Dolensko. Prav! Kar veselo naprej ob Krki, ki tako tiho teče po dolini. Krepko sva jo mahal v jutranjem hladu skozi gozdčike in nenadoma je vstal pred nama na sredi Krke grad — Otok. Spomnila sva se Tavčarja in kar potegnili naju je čez brv h gradu. Iskala sva z očmi, od katere strani bo prijezdila na vranem konju bledečljiva kontesa in naju povabila v grad in nama razkazala krasne dvorane. Toda nikjer ni bilo žive duše. Na grajskih vratih je bila s kredno narisana zobata pasja glava in stalo je belo na črnem: »Pozor, hud pes!« Trepetaje sva pokukala na dvorišče in ugledala ščeneta, ki se je igral na skladovnici drv s strgano vrečo. Pod nekim oknom so plahutale v vetru kopalne hlače.

Vrnila sva se na brv in gledala rejene ribe, ki so nepremično visele v vodi kot podmornice. Nato so kmalu zopet zapeli najini težki čevlji popotno pesem v širni, lepi svet. Sonce je polagoma pripelzalo po nebu precej visoko in kmalu sva začutila njegovo moč. Zdelo se je kot da vročina kar puhti iz vinskih gričev na levi. Nace se je hitro naveličal ceste in prahu in se opotekel čez travnike h Krki. Ker sva bila istih misli, je bilo taborišče hitro narejeno, midva pa v vodi. Prijel no so naju poživil hladni volčki. Plaval sva sem in tja kot krokodila in brcala po vodi.

(Nadaljevanje.)